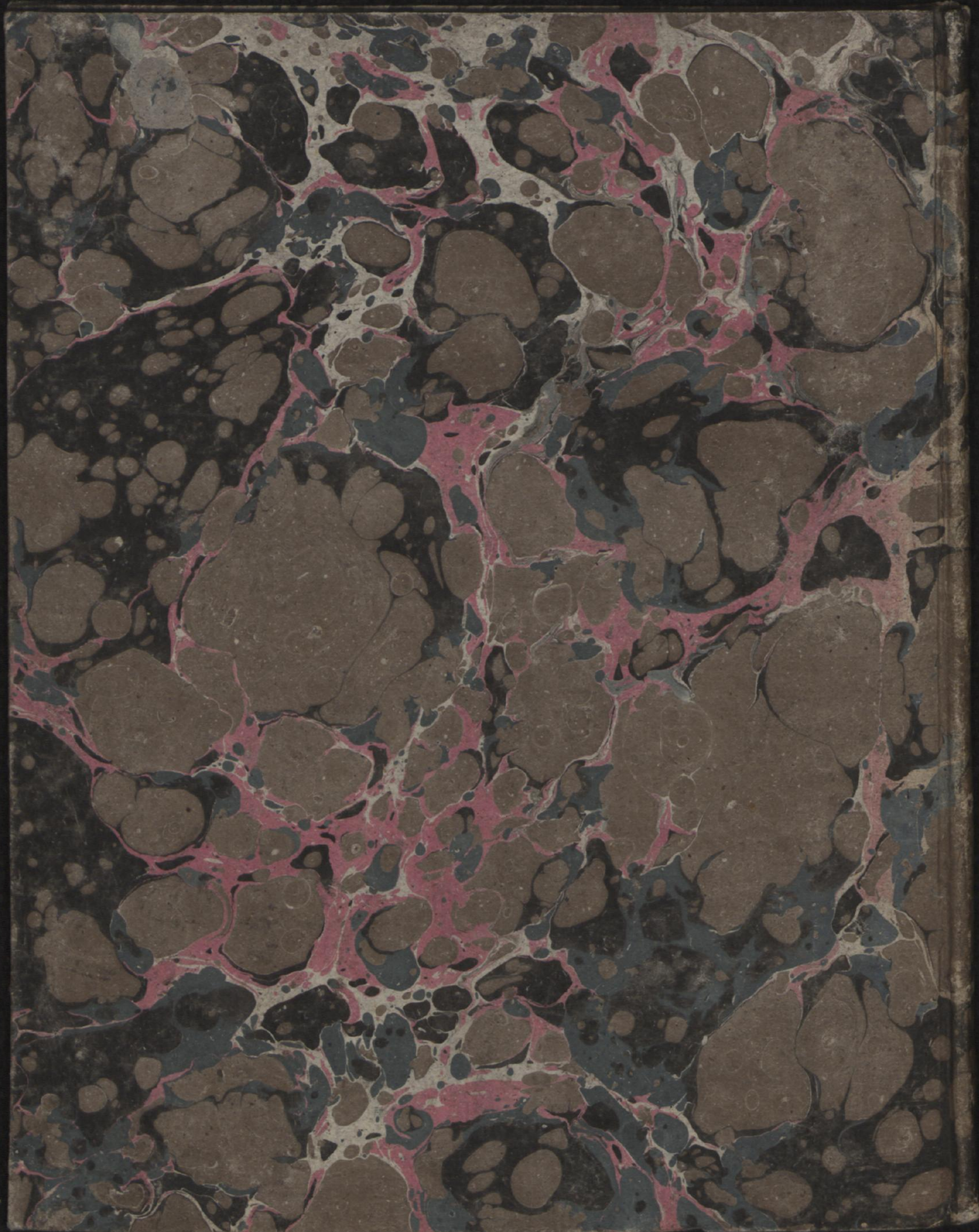
Kepleri
Mercurius
in Sole

B-V-A

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Astr. 11500.
4°

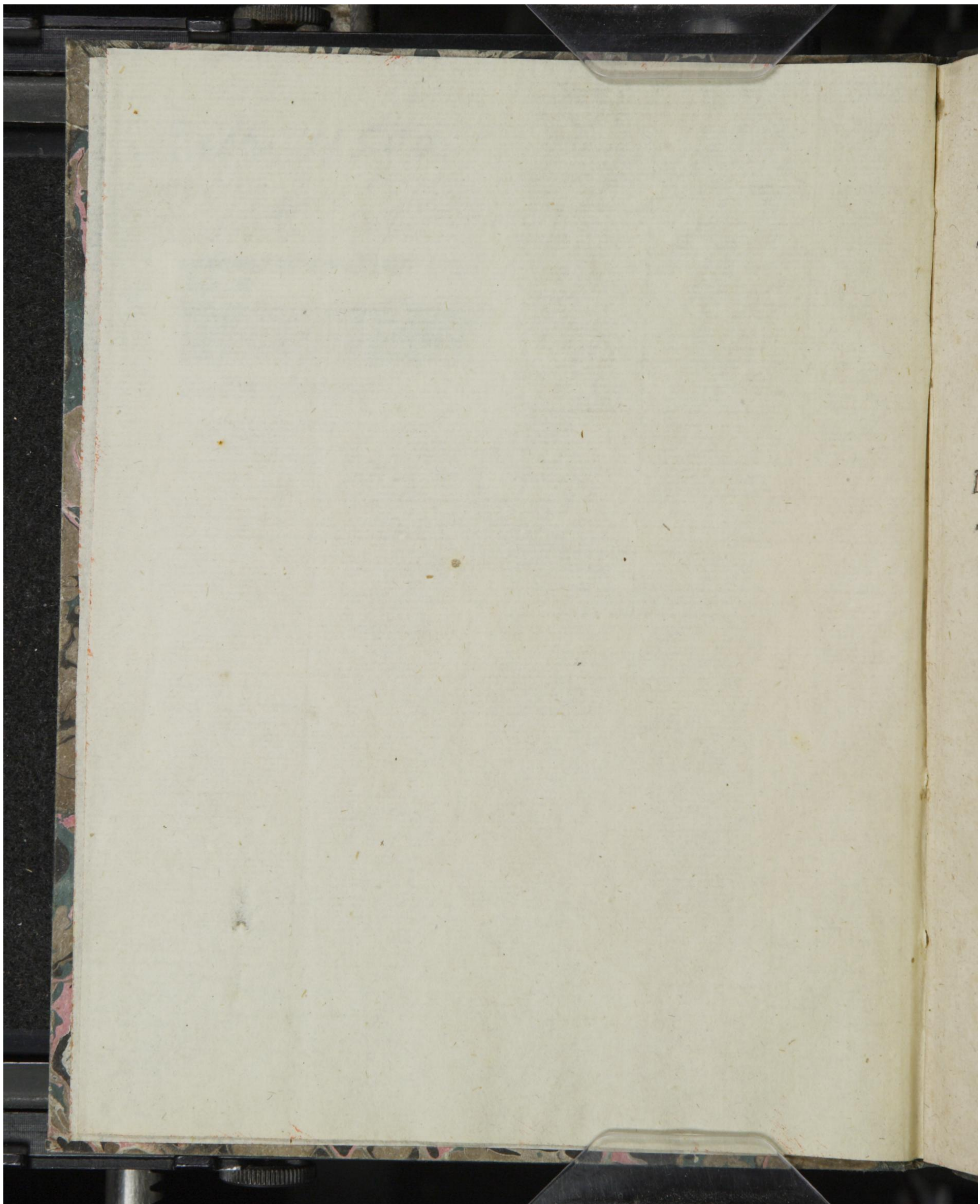
+ REX

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

JOANNIS KEPPLERI
S. C. M^tis Mathematici

PHÆNOMENON SINGVLARE

Seu

MERCVRIVS IN SOLE.

Cum digreſsione
DE CAUSIS, CUR DIONYSIUS ABBAS CHRISTIANOS MINUS IUSTO à NAtivitate Chriſti DOMINI numerare docuerit:
De capite & anni Eccleſiaſtici.

16 09.

LIPSIÆ,
Impenſis THOMÆ SCHURERI *Bibliopolæ.*

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

BIBLIOTHECA
UNIVERSITATIS
HAUNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Illustrissimo Principi & Domino

D. IOANNI FRIDERICO, Duci VVirtembergiæ & Teccæ,

Comiti Montispeligardi, Domino in Haidenhaim, Domino meo Clementissimo.

ILlustrissime Princeps, Domine clementissime, Cum nuper illustrissimus Princeps & Dominus, D. Fridericus Dux VVirtembergiæ &c. Illustrissimæ C^tis Tuæ parens laudatissimæ memoriæ, irrevocabili decreto Regis Regum & Domini dominantium ex hac vita esset evocatus: acerbissimus, ut par erat, dolor animum meum occupavit. Perpendebam enim ademptum esse patriæ meæ parentem, quæ sub eius tutelâ per hos quatuordecim annos aurea pace per omnes ordines fruebatur; occurrebant laudatissimæ Principis curæ, quas in exornanda excolendaque provincia, non rarò felici successu indefessus impenderat: versabam animo ingentem eius amorem, quo subditos amplectebatur, tenuisque plebeculę com-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

moda adjuvare, ſalutemq́; tueri ſtudebat: nec parum movebar patrocinio & beneficentia, quâ literas arteſque liberales, adeoq́; & ſecretiores conſtanter aſſeruerat; laudabam iuxta fraudis omnis & præſtigiarum, in publicam perniciem comparatarum vindicem acerrimum, contra tot agyrtarum ludibria invictum: ut non dicam de ſingulari fide & prudentia eius, in educatione liberorum Illuſtriſsimorum adhibita; ut taceã conſilij publici authorem, ſi caſus tuliſſet, hominum locorumque experientia inſtructiſsimum.

Ob tot igitur & tanta bona, cum hoc Heroe extincta animum meum in luctus & gemitus decidentem, excepit & retinuit recordatio certi ſucceſſoris, Illuſtriſsimæ nimirum C^{tis} $T^{æ}$, iucundiſsima: ut qui ſub diſciplina patris prudentiſsimi ad maturam ætatem provectus, non niſi ad inſignem prudentiam gubernandiq́; peritiam profeceris. Acceſsit fama, quam per pleraſque Imperij Romani, nec paucas alias Europæ provincias, quacunque tranſiſti, dignitatem comitate temperans ſeminaſti optimam: quæq́; nunc, poſtquam ver ſecundæ fortunæ tuæ incaleſcit, præſenti tibi lætiſsimis acclamationibus, abſenti fauſtiſsimis ominationibus, utrinq; ſanctiſsimis votis, uberrimè fructificat.

Excitavit iſta meditatio animum meum, ut

in

in publica lætitia ipse licet absens, noluerim esse mutus. Occasioné itaq; circumspicienti, qua Ill^æ Cel^si T^æ gratularer soleñiter, & more inter literatos recepto, libelli quid dedicaré, fors ipsa opitulata est. Sub idé enim tépus rogarunt me amici, ut historiolá de coniunctione Solis & Mercurij; cuius in scripto vernaculo de Cometa superioris anni nuper edito mentionem paucis feceram, quâq; se mirificè fuisse affectos affirmabant, luculentius traderem, latinisq; literis conceptam in publicum emitterem.

Illis ego dum non gravatim obsecundo: commodum accedit, ut cótra eum libellum mihi esset agendum, qui mihi negaverat posibile esse Mercurium sub Solem incurrere. Qui libellus cum ante biénium Ill^æ C^i T^æ fratribusq; LUDOVICO & IULIO esset ab autore dedicatus: ut igitur ad eundem arbitrum deferretur mea defensio, cui erat oblata obiectio; Sicque Ill^a C^to T^a de quæstione mota rectisimè iudicaret: nihil mihi potius faciendum videbatur, quàm ut hoc quicquid est, commentatiunculæ Ill^æ C^ti T^æ dedicarem, eidemque de hac felici successione in gubernatione patriæ meæ, iuxtà gratularer, faustisima omnia precatus: atque hac, quamuis tenui significatione, & Principi fidem subiectionemq; & patriæ amorem meum testatum facerem.

 Has

Has igitur chartulas Ill^æ C^i T_æ sic offero, ut eiusdem Tutelæ unà me meosque offeram & commendem; imprimisque meas artes, quas sub liberalitate & beneficentia Ludovici Prædecessoris tui primum degustatas, nunc iussu & sumptibus Rudolphi II. Imperatoris nostri perficio. Eas Ill. C. Tua inter cæteras Reipub. partes sic in clientelam suscipiat rogo, sicque complecti pergat; ut quæ ornamentum pacis sint futuræ. Ea re & Prædecessorum de his artibus iudicia approbabit, qui locum ijs etiam in Academia sua esse voluerunt, & publicè de Ill. C. T^a conceptam opinionem confirmabit, votaque implebit: quæ meorum etiam votorum summa est. Ill^æ C. T^æ me subiectissimè commendo. Pragæ Calend. Martij 5. anno Dionysianæ æræ 1608.

Illust. Cel. T.

Subjectissimus Cliens

Joannes Kepplerus S. C.
M^tis Mathematicus.

In A-

N Aſtronomiæ parte Optica, ſub finem capitis V I I I. ubi de occultationibus ſiderum inter ſe mutuò, ago, extant hæc verba:

*Mercurij Noobi in * Tauri & Scorpionis* “
principio, vel Arietis, & Libræ fuerunt, poſſuntq́; “
hodie, ac ferè omnibus temporibus, planetam hunc “
ſub Solem invehere. Quo minus mirandum, “
quod in vita Caroli Magni legimus ad annum 807. “
annotatum his verbis: Stella Mercurij 16. Cal. “
Aprilis viſa eſt in Sole quaſi parva macula nigra: “
tamen paulò ſuperius medio centro eiuſdem ſideris: “
quæ octoties (ut ego lego, barbarè, non octo dies) à “
nobis ita conſpecta eſt. Sed quando primum intra- “
vit vel exijt, nubibus impedientibus non potuit ad- “
notari.

*Errorem in ſigno vide Paulo infra notâ ***

Autor Aſtronomiæ peritus fuit, quod apparet “
ex conſignatione tot Ecclipſium, & quod copulam “
Solis & Mercurij calculo tenuit, ex quo ſcivit, ma- “
culam illam eſſe Mercurium. Annus tamen, neſcio “
quo caſu, vitioſè conſcriptus eſt. Fuit enim anno “
808. X V I. Cal. Aprilis (fortè quod annum à Pa- “
ſchate inchoat) Nam eius diei meridiana horâ in “
Regiomonte calculus Prutenicus exhibet Locũ So- “
lis 0. g. 45. m. ♈ Mercurij 0. g. 31. m. ♈ cũ lat. 2. g. 9. m. “

quam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

" *quam latitudinem à Ptolomæo certum est; sic ordi-*
" *natam, ne hos duos Planetas sub Solem induceret.*
*Vide infra signo *** " *At jam dictum est, hodie nodum in* Arietis fine esse,*
" *ut non præter rationem sit, tunc fuisse circa initium*
" *hujus signi. Jam igitur non amplius soli Averroi*
" *de hoc Phænomeno credimus, postquam Christianæ*
" *professionis homo suum quoque calculum addit.*

Hactenus Optica.

B*Iennio post editionem Opticorum prodijt disputatio de inæqualitatibus motuum cœlestium, præside M. Michaele Mæstlino, Professore Mathematico Tubingensi, respondente M. Samuele Hafenreffer: quo in libello præter alias pulcherrimas velitationes cum sententijs non paucis meorum Opticorum (quibus pars earum cōfirmata, pars dissipata & victa est) etiam hæc mea explicatio historici loci de conjunctione Solis & Mercurij visibili, thesi XCVIII. benè longâ exanimata & confutata reperitur. Ad quam thesin operæ precium est respondere, ut veritas elucescat; sic enim iubere videntur ea, quæ hoc anno 1607. in cœlo spectata fuerunt.*

Principio recensentur authores historici, qui de hac nigra macula in Sole testantur, Annonius Monachus, Autor annalium Francicorum ἀνώνυμος, Eginardus, Vincentius, Sabellicus, Lycosthenes, Polydorus, Virgilius, Bedæ codex, Centuriæ Ecclesiasticæ. Inde nititur disputator quatuor rationibus

probare

probare, oſtentum potius fuiſſe præter naturale, quàm conjunctionem Solis & Mercurij Aſtronomicam. Rationes hæ ſunt:

I. Mercurium retrogradum Soli corporaliter junctum; non ultra 6. vel 7. horas ſub ſole incedere poſſe, ob celeritatem curſus. At teſtari dictos authores, viſam eſſe hanc maculam in Sole 7. 8. vel 9. dies. I.

Præveneram ego hanc objectionem correctione textus hiſtorici. Nam pro eo, quod legitur octo dies, legendum dixeram Octoties, pro octies. Hæc reſponſio vera eſt. Nam ſi hoc ita ſpectatum eſt XVI. Cal. Aprilis uno die: non eſt igitur ſpectatum per 7. 8. vel 9. dies.

Excipit verò diſputator, non omnes authores habere octo dies, ex quo concinnè quis efformet illud Octoties, nam apud Eginardum, eſſe dies Septem, in Bedæ codice dies 9.

Reſpondeo, Certum eſſe unum aliquem primum fuiſſe, qui conſignavit hanc viſionem Solis: cæteros ab hoc deſcripſiſſe Fuiſſe autem Aſtronomum, deſcriptio ipſa indicat: Maculam parvam in Sole viſam. *Quis, malum, niſi Aſtronomus, rari & inſoliti phænomeni præſcientiâ inſtigatus, oculos in Solem dirigat, videatq́ maculam parvam in Sole, ſi etiam perennis illa eſſet? Quando ne illum quidem atrum punctum in extremitate corporis Lunæ vident*

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

dent omnes; etsi Luna nullo damno oculorum inspici ab omnibus potest.

Reliqua argumenta, quibus probatur scriptorem fuisse Astronomum, operæ precium est ex Epistola mea cognoscere, quam super hac re scripsi ad prædictum juvenem, Thesium propugnatorem, 16. Novembris anni sexti supra sexcentesimum: quem diem notabit lector, ut de fide eorum, quæ sequentur, poßit esse tantò certior. Sic igitur inter cætera.

" *Quæ de Mercurio sub Sole viso objecisti, ea*
" *non persuades. Historici quod ex uno Matheseos*
" *perito acceperunt, transscripserunt malè intelle-*
" *ctum. Fateris ipse, corruptam apud plerosq; descri-*
" *ptores rei narrationem, Annorum numero alio atq;*
" *alio. Qui verò primus ista scripsit, ita loquitur,*
" *ut Astronomus; de diebus octo intelligi non potest.*
" *Nam si dies octo intelligendi sunt, non vices octo, in-*
" *tra unam diem: quid attinuit de nubibus querelam*
" *instituere, quibus impeditus primum Mercurij in-*
" *gressum, in clypeum Solis, vel exitum ultimum, vi-*
" *dere non potuerit, quippe hoc impedimentum noctes*
" *etiam si quæ inter tot dies intercesßißent, potuissent*
" *obijcere, Sole cum Mercurio sub terra versante.*
" *Jmò quid multis (ille Astronomus attenderat ad*
" *diem conjunctionis Solis & Mercurij; ex præpara-*
" *to ad hanc contemplationem accesserat; ac si quis*
" *staret procinctus ad Ecclipsin observandam: itaq;*

etiam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

etiam quando primùm intraverit. *quò minus videret*, nubibus fuit impeditus. *Magna in homine fiducia futuræ Eclipsationis Solis, arguit; ipsum & exemplis alijs antecedentibus, & doctrina expressa, fortè Arabum aut Persarum (misit enim Rex Persarum Automatum ad Carolum Magnum, argumentum eruditæ gentis) fuisse iam pridem de re ipsa, quod fieri possit, confirmatum, & scivisse loca Nodorum Mercurij. Quis quæso dixisset, nisi Astronomus, diem illum esse Conjunctionis Solis & Mercurij. Et quia Astronomus & tot Eclipsium observator, quomodo ignorare potuit, Mercurium celerius, quam octo dierum spacio sub Sole transire?*

Quæ de nodis & magna latitudine Mercurij in Conjunctione Solis, obijcis, respondi satis in opticis. Sed ibi in signo erravi. Nam hodie nodus Mercurij, non est in initio Tauri, sed geminorum. Id comperio in progressu examinis motuum Mercurij, & deprehendi errorem calculi, qui mihi de Tauro dicebat. Vide supra signo***

Hæc igitur tunc, sc. 16. Novembris anno 1606. scripsi: ad commendationem fidei scriptoris Annalium pertinentia.

Fuisse verò Annonium illo posteriorem, & sic non αὐτόπτην, *patet ex historiæ textu, cum Annonius longius provehatur in sequentia tempora.*

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Deniq; qui Francicas historias non indiligenter tractat, invenit in Annonio, Reginone, Adone, Schafnaburgense integros paragraphos, à verbo ad verbum, ex hoc authore vitæ Caroli Magni, qui Monachus fuisse perhibetur Engolismẽsis Cœnobij, exq; scriptore vitæ Ludovici Pij descriptos; præsertim illos, qui de rebus Astronomicis, ut de Cometis, Eclipsibus & similibus tradunt.

Nomen huius Monachi Freherus prodit Anshelmus Benedictinus.

Etsi igitur Raphsodi posteriores omiserunt vocem Mercurij, dicentes tantum de macula nigra: (fortè ignorantes esse aliquam in cœlo stellam, quæ dicatur Mercurij) tamen certum est, fuisse aliquẽ priorem illis tempore, quippe αὐτόπτην, *qui hanc ipsam apparitionem referret ad stellam Mercurij: Authoritas itaq; antiquior, ratione subnixa, non est convellenda per authoritatem recentiorem, negligentiæ aut imperitiæ manifestißimam, & præterea ab* αὐτοψία *remotiorem.*

At instat disputator amplius: videri Eginardum fuisse spectatorem phænomeni hujus: quippe qui Caroli Magni alumnus fuerit, & Epistolarum magister, & deniq; gener.

Ego verò recoquo vim responsionis, Eginardus enim hanc narrationem à scriptore vitæ Caroli descripsit. Negat quis? Ergò ille mihi explicet: quî credam, verisimile esse duos diversos ad unicum & inconspicuum ferè phænomenon in sole

æqua-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

æqualißimo octo dierum spacio fuisse attentos? Quin potius illum primum authorem credimus, qui se multis documentis probat fuisse astronomum, alterum verò Eginardum illius fuisse simiã, qui quod descripsit, ipse non intellexit: quiq; ex voce Octoties primus fecit Octo dies, pòst memoria lapsus numerum unitate minuit; Sicq; sequentibus dux & author fuit ad corruptam rei narrationem.

Astra notent docti, tu Pari semper ama.

Certè enim, qua nocte factus est gener Caroli Magni, stellas non fuit contemplatus. Ninxerat quippe interea, itaq; ne vestigijs proderetur, amicæ humeris exportatus fuit, clam spectante Carolo.

Atq; hac eadem responsione etiam quartæ rationi Disputatoris satis factum est, cum conatus est authoritate Eginardi persuadere, maculam istã non fuisse Mercurium, sed prodigium prænuncians mortem Caroli Magni. II.

Secundum argumentum falsò iactatæ maculæ in Sole deduxit disputator à dissensione authorum in temporis circumstantia.

Polydorum enim Virgilium, Sabellicum, & Lycosthenem ponere annum Christi 778. Annonium verò & Annalium authorem habere 807. Lycosthenem iterum 808. Et tertiò 1278. III.

Cui adjungo & tertiam disputatoris rationem, quæ ex eo, quod Polydorus, Lycosthenes, Sabel-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

licus Eclipsin Solis retulerunt, quæ erat Eclipsis Iovis à Luna facta, teste Annonio, Adone, Reginone, Annnalibus Francicis, ipsoq; adeò calculo; exq; eo, quod Turpinus fabulam retulerit, †diei sub Carolo Magno in triduum prolongatæ, hanc etiam narrationem eorundem annalium (quos veros toties jam deprehenderat) de Mercurio in Sole viso, suspectam reddere nititur.

Respondeo traditionem hanc de Mercurio in Sole viso, non niti numero & fide eorum authorum, qui descripserunt illam ex vno aliquo primo. Cur enim αὐτόπτης *aliquis, & peritus Astronomus, qui bona fide scripsit, subsequentium oscitantiam & inconstantiam, aut fabulosi Turpini credulitatem luat?*

Equidem ex hoc ultimo seculo accersitos video triumviros illos, Polydorum, Sabellicum, Lycosthenem, ut & Centuriatores, nec multò antiqui-
II. *orem Vincentium; cum res facta ante octo secula narretur.*

Sed causas, quibus decepti sunt authores, partim disputator ipse explicat, Lycosthenem à Polydoro, Polydorum ab eventibus insignibus anni 778. seductum, ut annum 778. ponerent, eundemq; annum
III. *Lycosthenem in 1278. transformasse deceptum permutatione characterum.*

Iↄ & cIↄ.

Quod verò Lycosthenes & cum illo Ego secundâ vice annum 808. ponit, cum veteris Francicarum rerum scriptores ponant annum 807. Id dissensio non est, sed pulcherrimus consensus. Res tamen eget explicatione & doctrinâ temporum.

Nam in eo cardo versatur, ut author hujus historiæ annum vel à Paschate incipiat, vel à 25. Martij cum Lycosthenes nobiscum illum à Cal. Januarij præcedentis incipiat. Sic enim idem dies XVI. Cal. April. ab Annalibus refertur in finem anni 807. A Lycosthene & Me in initium anni 808. sequitur igitur, hujus rei demonstrandæ causa.

Digressio
DE EPOCHA ANNORUM CHRISTI vulgarium.

ANnum à scriptore annalium à Paschate inchoari, suspicionem conceperã in Opticis: Nec paulò evidentiora argumenta exhibet Josephus Scaliger editione secunda libri de Emendatione temporū pag. 506. ubi relictis ijs, quæ Author suis rationibus tandem concludit, & consideratis solis illis, quæ is ex antiquitatis memoria allegat, hoc videor non ineptè colligere: Annum

Eccle si-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Ecclesiasticum inceptum fuisse à Paschate, ejusq; terminum, quippe festi mobilis exeunte anno Politico annunciatum fuisse populo de suggesto. Itaque in testimonio Bedæ illic allegato, exeunte anno 701. Christi Politico secundum vulgatam æram, si 33. solidos ex sententia Bedæ auferas, restat 668. currens à Paschate præcedente, quod & habuit inscriptio Cereorum, quam descripserunt Bedæ authores in Natali Domini. Quod verò Beda annum 701. exeuntem componit cum Indictione quartadecima, in eo morem sequitur Ecclesiæ, & Indictionem anno politico terminat in Pr. Cal. Januarias.

Sequentia testimonia ex Fredegario & Aimoino, utuntur titulo A PASSIONE DOMINI, *cum numeri pendeant à Nativitate vel Incarnatione, quod si non est lapsus linguæ vel calami: Ego interpretor sic, ut dicant illi Authores se numerare* A DIE PASSIONIS *quamvis etiam ab anno incarnationis.*

Etsi anno 735. non VII. Cal. sed VI. Cal. Jan. & anno demum 736. VII. Jan. dominica dies incidit. Erat enim anno 735. Indictio III. Itaq; Scaliger in conciliando illo errore lusit operam. Sit culpa mendi, quod ipse agnoscit Scaliger. Aut initium dominicæ sit vespera, more veteris Ecclesiæ. Tunc illa sane est quadrans ultimus ex VII. Cal. Ian. Romani, in medio nocte terminandi.

Cæteræ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Cæteræ Conciliorum allegationes omninò videntur nobis confirmare caput anni in Paschate.

Sed solidum argumentum exhibet nobis vetustissimus mos Ecclesiæ Gallicanæ, quo pro scriptore Gallo concludamus, caput anni fuisse ipsi Pascha, vel certè 25. Martij.

Tenuerunt enim Christiani Occidentis, & inter præcipuos Galli: Christum VIII. Cal. April. resurrexisse, anno Juliano 76. quæ sententia non est adeò absurda, quin eam Epiphanius diligenter attendenti persuadere possit. Etsi enim ex eo sequitur, Pascha celebratum à Judæis IX. Cal. Aprilis ante æquinoctum politicum, à Christo verò agnum comestum XI. Cal. April. exeunte; crucifixum X. Cal. Aprilis uno atq; altero die ante plenilunium; quæ absurda videntur: tamen hæc absurda Epiphanius reddit verisimilia, ostenso Cyclo annorum 84. Judæis tempore Christi usitato, qui Cyclus non tantum Quartamdecimam anticipabat biduo & amplius, sed etiam Pascha sæpius statuebat ante æquinoctium. Sanè hoc posterius etiamnum tempore Constantini committebant Judæi, ut liquet ex Epistola Constantini de Paschate & ex alijs Epiphanij locis.

Sed ad rem VIII. Cal. Aprilis Christum quidam resurrexisse, quidam linguæ lapsu passum esse, & sic Pascha ultimum Christi eo die incidisse dixerunt,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

diuq; admodum Pascha fixum hoc die 25. Martij Galli celebrarunt, usq; post tempora cōcilij Niceni. Eodem die VIII. Cal. Aprilis conceptum esse in utero Matris hauserunt, vel ex Chrysostomo, vel ex Romanis antiquioribus. Eodem die & mundum conditum esse opinati sunt Patres Synodi Palæstinæ, à Theophilo congregati; ut liquet ex eorum Epistola Synodali, quæ est apud Bedam, & ex Epiphanio. Itaq; VIII. Cal. Aprilis dicta fuit πρωτόκλιτος ἡμέρα, ut refert Scaliger præfatione in Eusebium. Cum itaq; 25. Martij ab occidentalibus pro principe die fuerit habitus, quid mirum eorum successorem scriptorem Annalium Gallicum, ex ea die incipere annum? Vel certè ex ea die Paschatis mobilis, quod cis & ultra hunc diem incidere solet.

Evidentissimum verò habent argumentum ipsi anni Incarnationis, seu vulgata æra, qua hodie utimur, quaq; & scriptor Gallus est usus. Illi siquidem ab authore suo Dionysio putabantur genuina notione vocis, ab Incarnatione, hoc est, à Conceptione Christi: posteritas verò decepta putavit, Dionysium numerare illos annos à Nativitate Christi, Nisi enim à Nativitate numerarentur, Christus natus esset anno Juliano 46. Decembri. Anno itaq; 74. Decembri, cujus præcedenti Septembri finiebatur 1549. Tiberij, Christus demum inchoasset annum 29. quod contrarium videbatur Evangelistæ,

qui

qui videtur affirmare, Christum unno XV. Tiberij inchoasse annum XXX. Hæc itaq; causa fuit, cur Dionysio posteriores, annos æræ Dionysianæ, quos ille numeraverat ab incarnatione, numeraverint à Nativitate, ut sic Dionysij æram quomodocunque conciliarent, cum D. Luca Evangelista, de annis 30. incompletis, & 15. Tiberij completis intellectis. Unde sequebatur, ut ij, qui Dionysij mentem retinebant, æram Christi inchoarent ab VIII. Cal. April. qui verò eam aliter interpretabantur, ab VIII. cal. Jan. præcedente, eò quod tempore Dionysij receptum erat, Christum conceptum quidem esse, & incarnatum VIII. Cal. April. Natum verò VIII. cal. Januarij.

Putari verò annos Christi Dionysianos primo authoris instituto, ab Incarnatione, & sic à 25. Martij anni Iuliani 46. non verò à Cal. Ian. præcedentibus, affirmat Lucidus, & Ego probo ex eo, quod Dionysius tot jam seculis à Christo elapsis, primus fuit, qui à sententia veterum ecclesiæ scriptorum descivit, principium æræ Christi connectens non cum 42. anno Augusti, seu cum Principio 44. Juliani, ut veteres magno numero affirmarunt, quos vide apud Barronium; Sed transtulit illud in 46. Iulianum. Ex quo apparet, Dionysium non respexisse ad expressum in Evangelista numerum 30. annorum, ad quem veteres respexerant, sed

alijs argumentis usum esse ad caput illius suæ & nostræ æræ investigandum. Argumentum autem eius hoc fuisse colligo ex eventu ratiocinationis hujus.

Dionysius cum Chrysostomo Christum natum credidit 25: Decembris in solstitio hyberno, & conceptum novem mensibus antè, 25. Martij in æquinoctio vernali. Porrò series historiæ Evangelicæ ostendit, Johannem sex circiter mensibus ante Christum fuisse conceptum. Ergò sequebatur conceptum esse in æquinoctio Autumnali. Hanc de Natali in 25. Decembris nonnulli vetustissimam traditionem faciunt, referuntq́; teste Nicephoro in Evodium D. Petri συνὐχεgνον, *proferuntq́; locum ex cānonibus Clementis Romani, quorum aliquos Epiphanius suspectos habet novitatis. Alij ex oratione D. Chrysostomi de die Natali, recentiorem faciunt originem festivitatis in 25 Decemb. Sic enim existimant, si tam antiqua consuetudo fuisset, non dicturum fuisse Chrysostomum se illam non ita pridem, ante annos decem scilicet, à Romanis acceptam Constantinopolim invexisse: neq; ausurum fuisse Epiphanium affirmare adhuc suo ævo, Christum natum 6. Januarij. Tum autem apparere facilè, quibus argumentis Conceptio Christi in Martium inciderit, ut ita de authoritatibus & traditione non sit opus cogitare. Cum enim legeret aliquis in*

Evange-

Evangelio MENSE AUTEM SEXTO MISSUS EST ANGELUS GABRIEL AD VIRGINEM, *non respexit ad præcedentia*, Elisabeth abscondit se menses quinque, *sed accepit hoc dictum de Judaica serie mensium, non à Nisan, sed à Tisri, quod illud fuerit initium vetustius anni Judaici. Itaque cum Adar sit sextus à Tisri, convenerit verò cum Martio Romano, Martio mense credidit missum angelum ad virginem, super conceptione Christi.*

Addit Chrysostomus alijq; etiam plures ratiocinationes ex dicto Joannis, qui Christum affirmavit oportere crescere, se verò minui; quod transtulerunt ad conceptionem etiam & ortum eorum, adq; naturam cursus Solis: ut Christus conciperetur in maximis diei incrementis, Joannes in maximis decrementis: & ille nasceretur in primo initio crescentis, Joannes in primo initio decrescentis diei, ille surgente Sole, hic cadente.

Hæc utcunq; sint, certè seculo Dionysij jam in universum obtinuerat opinio, Christum conceptum in æquinoctio verno, & sic Ioannem in Autumnali. Sequuntur nunc reliqua.

Cum enim pater Ioannis Zacharias obtulisse incensum dicatur in templo, creditum fuit, ut apparet ex Chrysostomo, illum fuisse summum Pontificem, & oblationem hanc ab eo factam in festo Expiationis, quando soli summo Pontifici licebat in-

gredi Sanctum Sanctorum. Vidit enim Angelum cum ingressus esset in templum, populo foris stante, ipse solus relictus. Hæc solitudo offerentis, videbatur arguere Sanctũ Sanctorum. Atqui neq; summi Pontificis est incensum ponere, vel sortiri munus expiationis, quod soli convenit, neque Zacharias summus pontifex fuit, quippe tribulis Abiæ, cuius ex viginti quatuor, vices erant octavæ: & summi Pontifices ejus temporis, referente Iosepho erat, Simon Boëthi, socer Herodis Anno Iuliano 23. usq; in Iulianum 41 Matthias Theophili Ierosolymitani, per annum 41. sub hoc Iosephus Ellemi cognatus illius, unius diei pontifex. Theophilo remoto ob seditionem concitatam successit Ioasarus Simonis filius, affinis Herodis, anno Iuliano 42, functusq; est officio usq; ad Archelai loco motionem, multis annis post mortem Herodis Regis.

Carolus Sigonius de repub. Hebræorum.

Sed pergamus in hac argumentatione; sit facta annunciatio Ioannis in festo Expiationis. Illud verò celebrari oportuit Luna X. Quærendus itaq; fuit Dionysio annus, in quo Luna X. esset proximè æquinoctium autumnale, quod is, qui vernale in 25. Martij ponit, quiq; æstatem dierum 186. facit, ut Plinius, necessariò in 27. Septembris confert.

Atqui solus annus Iulianus 45. est talis in quo Luna X. cadit proximè 27. Septembris. Est enim eo anno Aureus numerus I. index novilunij qui ponitur ad 16.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

an 16. Septemb. tempore Niceno; itaq; tempore Christi 17. Septemb. Novilunium, ut quidem & calculus ostendit, Novilunium die 17. Septemb. manè hora ortus Solis. Et Scaliger ex computo Iudaico, prodit Novilunium Tisri 18. Sept. Itaq; 27. Septembris dies idem fuit & æquinoctij Romani & Lunæ decimæ, & sic festi expiationis. Ex hoc sic deprehenso puto ortam esse illam traditionem, quod Ioannes annunciatus fuerit die 27. Septembris, Dissimularunt enim dissensum numeri 30. in Evangelista, qui de hoc deprehenderunt, aut fortè de eo non cogitarunt.

Hæc igitur erant Dionysio argumenta à Patribus accepta inquirendi anni Conceptionis Ioannis. Quod si itaq; Ioannes annunciatus est Iuliano 45. Septembri, Christus annunciatus & conceptus fuerit anno sequente 46. 25. Martij. Is verò est primus æræ hodiernæ, quam nos à Nativitate deductam vulgò putamus.

Itaq; Scriptores Gallici, qui Dionysium dextrè intellexerunt, cum numerant annum Incarnationis Dionysianum 807. incipiunt illum etiam à die Incarnationis à 25. Martij sc. sive propter viciniam, à Paschate, & terminant eundem in 24. Martij post initium anni politici Romani, quem nos hodie prava intellectione æræ Dionysianæ, numeramus jam 808. & à Nativitate, Ideoq; etiam à die Nati-

vita-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

vitatis seu potius ob viciniam initij politici Romani, à die Circumcisionis. Rectè igitur ista coniunctio Solis & Mercurij, quæ 17. Martij contigit, reponitur & à Scriptore Galio in finem anni 807. & à nobis in primũ quadrantem anni 808. æræ vulgaris.

*Provectus sum præter mentem in Chronologica, ostensa causa, cur hodie annos Christi mutilatos habeamus, operâ Dionysij, cum veteres Ecclesiæ scriptores biennio maturiorem exhibeant Christi nativitatem, quàm est caput hodiernæ æræ vulgaris. Id feci tantò libentius, quod ante biennium in * Diatriba Chronologica de anno Natalitio Christi, causam, quæ Dionysium, nostri numeri conditorem seduxerit, dicere non potui.*

* Cum frontes paginarum titulo carerent, Typographus proprio arbitratu SYLVAM scripsit, occasione sumpta ab exordio: Atqui vix unica arbor est.

Addo igitur & hoc obiter, invidiam creari dicto meo libello, authoribusq; quos sum secutus, eò, quod pro Evangelistæ numero XXX. annorum ætatis Christi, nos ponimus XXXII. vel XXXIII. excusantes rotundum Evangelistæ numerum per adjectionem particulæ ὡσεὶ Quasi vel Circiter. *At qui sunt isti iniqui censores? Nimirum ij, qui Dionysianam hodie usitatam æram sequuntur; itaq; eodem crimine, quod in nobis accusant, & ipsi tenentur. Auximus nos Evangelistæ numerum? Ipsi mutilarunt; & pro XXX. fecerunt XXVIII. Si enim Christus est natus anno Iuliano, 45. 25. Decembris, certè anno Juliano, 73. 25. Decembris curre-*

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

currebat XV. Tiberij, quod est extra controversiã. Anno igitur XV. Tiberij Decembris 25. Christus complevisset annos XXVIII. cum B. Lucas eo Tiberij anno Tricenarium exhibeat. Itaq; si nullum hucusq; piaculum commisit Ecclesia, & Christianus orbis universus, numerans à Nativitate Christi minus quàm fert Evangelistæ numerus, neq; nos impij videri debemus, plus numerantes. Constat enim utrinq; numero Evangelico rotundo XXX. sua authoritas, munita adjectione particulæ ὡσεί.

Jam tempus est, ut referam id, cujus causa hæc omnia hactenus disputata sunt, nimirum:

PHÆNOMENON
COELESTE LECTISSIMUM.

Attendite Astronomi, & tu Coryphæe Mæsthline cum Respondente tuo. Nam quod mihi videbitis obtigisse hodie, jam porrò facilè concedetis & veteri scriptori Annalium obtingere potuisse; nec porrò quod in Thesibus feceratis, fidem narratæ ab illo historiæ labefactabitis; quin potius mecum gaudebitis.

Scripseram superius allegatam Epistolam 16. Novembris anno 1606. Testis est mihi disputator. Sequentis igitur anni 1607. die lunæ, qui fuit $\frac{18}{28}$.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Maij, auxi mea Obſervationum Commentaria, hac pericopa, quam ad verbum exſcribam.

Cum præcedens veſpera diei Solis ingentem æſtum ſubitò excitaſſet, & unà ventum, nox verò pertonuiſſet terribiliter, cum imbribus & larga pluvia: viderem autem nullum aſpectum in Calendario vel Ephemeridibus, niſi conjunctionem Solis & Mercurij, quæ ponebatur ad veſperam diei $\frac{19}{29}$ ſequentis: cœpi cogitare, ſi fortè conjunctio hæc biduo anticipaverit, fueritq́ veſpera diei $\frac{17}{27}$.

Et jam antea præmonueram Matthiam Seiffard, ſtudioſum à Brabeo relictum, ut Solem toto ultimo quatriduo diligenter inſpiceret: nam conſtare mihi, ex obſervationibus Brabeanis, nodos Mercurij eſſe in Geminorum & Sagittarij principio. Igitur etſi ſuſpicabar jam tranſiſſe conjunctionem: tamen cum post meridiem hora circiter quartâ viderem nubes pulſas, cœlum mediocriter ſerenum, abrupi ſermonem cum Jeſuita, quo cum ſuper hac re loquebar, & negotio obſervationis ipſi dato domum me recepi, ſub tectum altum & amplum, ſcandulis ſtructum rimoſis. Schemata Solaria omnia hujus ferè magnitudinis in chartam incidebant. Ubi quæ clari erant luminis, ubi foramen Solem admittens ita magnum, ut non fieret plenaria interſectio radiorum, ea nihil oſtenderunt: quam rem & Jeſuitæ obſtitiſſe puto. At ſchemata*

* Vide ſuperiorem epiſtolam, ſcriptã ſemeſtri antè.

Vide ſuper hac re Opticã meã cap. 11.

*mata tenuis luminis maculam parvam Muſcæ par-
væ magnitudine in ſiniſtra & inferiori parte ſche-
matis exhibebant, dilutam inſtar raræ nubeculæ.
& ne papyrus aliquam maculam habere putaretur,
crebrò motavi papyrum; macula ſemper ſchema ſe-
quebatur ſuum locum in eo tuens.*

*Ne verò in itinere radij, papyrum & inter fora-
men aliquid intereſſe putaretur, telis aranearum
ſuſpenſum, quod umbram hanc faceret in ſchema-
te, Schemata crebrò permutavi. Conſcendi etiam
alteram contignationem, ſub tectum aliud. Erat &*

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

„ *in illius tecti schematibus solaribus, per rimas te-*
„ *nues ingressis, talis macula. Discessi igitur ad-*
„ *vocatum plures testes, relicto hospite meo D. M.*
„ *Bacchatio Rectore Academiæ Pragensis, apud*
„ *schemata, qui sub utroq; tecto spectator & testis*
„ *fuit, eiusdem in omnibus schematibus dispositionis,*
„ *maculæ illius ad margines schematis.*

Ego M. Martinus Bachazek,
qui interfui huic observationi,
fateor rem ita se habere.

„ *Cursim igitur præteriens Curiam Urbis vete-*
„ *ris vidi trientem ultra vicesimam primam ab*
„ *occasu indicari. Ex itinere obiter admonui Je-*
„ *suitam: Sedis, ut retulit, precum horâ instante,*
„ *Solem se iussit expectare, deinde foramine usus ni-*
„ *mis magno, nihil vidit in tam claro schemate, bre-*
„ *viq; Sol conditus frustratus est longiorem ejus dili-*
„ *gentiam. Ipse arce conscensa priusq; Cæsare per cu-*
„ *bicularium admonito perrexi in officinam horolo-*
„ *giarij aulici, Justi Byrgij, Aberat is. Usus igitur*
„ *sum ipsius duobus ministris. In gradibus, qui ex la-*
„ *to deambulacro templi Canonicorum deducunt in*
„ *Armamentarium, fenestram patentem, valva &*
„ *pallijs obstruximus, tenebrosumq; locum fecimus,*
„ *quantum potuimus. Solem per laminæ rotundum*
„ *foramen, diametro nonæ vel decimæ partis unius*
pollicis,

Hæc ex Germanico quo testis cauta erant scripta, converti.

pollicis, admiſimus ſpacio circiter 14. pedum à foramine, quoad ſchema excrevit ad præſentem magnitudinem. Vidimus ab inferiori & ſiniſtra ſchematis parte (vultu ad ſchema converſo) parvũ punctum, ſaturæ nigredinis, verſus centrum; dilutius & minus præciſum verſus marginem, magnitudine & ſpecie macilenti pulicis; hoc clarè, nec ſemel: aberat tertia diametri parte plus minus ab extremo & proximo margine. Et ne quis exiſtimet, maculam fuiſſe papyri, motata papyro, tranſpoſuimus. Schema, ſemper macula cum ſchemate incidit. Cum nubes ſuper Solem ingruerent; ſuper maculam etiam ſchematis, eodem loco ſchematis hærentem quaſi immobilem, nubium ſpecies ingruebat. Teſtis eſt Juſti Byrgij Miniſter Automatopœus, qui ſpectator fuit:

Heinrich Stolle klein Vhrmacher. Geſell/mein Handt.

Intervenit tandem & Byrgius ipſe cupidiſſimus viſendi hujus ſpectaculi, ſed jam nubes denſiſſimæ circa horizontem occupaverant Solem cadentem. Cumq; diu attentis tandem momento temporis dehiſcerent, maculam quidem nos reliqui celeriter conſpeximus, quippe jam aſſueti, Byrgium

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

,, *verò, quem testem esse percupiebam, ipsa festina-*
,, *tio præceps, & rursum coiens nubium hiatus impe-*
,, *divit, ut quamvis stylo monstratam maculam, à*
,, *specie nubium circumstantium discernere non pos-*
,, *set. Solo enim motu nubes, macula verò quiete*
,, *internoscebatur. At in tam brevi temporis momen-*
,, *to, motus nubium non potuit ab ipso percipi. Itaq;*
,, *Phænomeni qvidem testis esse non potuit, ac consen-*
,, *tientium nostrorum testimoniorum testis est lucu-*
,, *lentus.*

,, *Post Solis occasum domum reversurus, transi-*
,, *vi apud Matthiam, quem speculatorem in dies qua-*
,, *tuor constituerам, rogitans, num quid vidisset ocu-*
,, *lis in Solem ipsum directis? Nihil, inquiebat, de quo*
,, *certi quid haberet affirmare. Spectasse quidem*
,, *circa tertiam horam, & in extremo margine pri-*
,, *mo intuitu videri aliquid desiderasse, sed repetitis*
,, *obtutibus, tantam illi claritatem obortam, ut pla-*
,, *nè cæcus factus, si quid etiam fuisset, agniturus non*
,, *fuerit. Cum de plaga marginis rogarem, superio-*
,, *rem promptè respondit: Id erat consentaneum ijs,*
,, *quæ ipse videram. Nam quod est in radio infra,*
,, *in cœlo est supra. Sed cum dextrum an sinistrum*
,, *marginem juberetur prodere, valdè hæsitavit, &*
,, *quod deniq; invenit, excutiens memoriam, id con-*
,, *trarium videbatur ijs quæ ego vidi. Nam mihi ma-*
,, *cula vergebat ad sinistram, schema inspicienti:*

debuit

debuit igitur in cœlo similiter ad sinistram vergere “
cœlum inspicienti, ipse ad dextram deflexisse opi- “
nabatur. Sed facilè ex hæsitatione apparuit, me- “
moriæ lapsum intervenire potuisse. Ipse quippe “
majorem aliquam quantitatem maculæ, quam erat “
ista, quærendam & observandam ratus, non valdè “
curavit impreßionem tam parvæ maculæ, quam pu- “
tavit esse visus defectum: neque de nostra obser- “
vatione, deq; re ipsa scivit, ut diligentius circum- “
spiceret, circumstantiasq; & plagam memoria re- “
tineret.

Hactenus igitur observatio. *Addo autem has notatiunculas. Primò quod in majoribus schematibus diluta fuit macula, causam fuisse puto conformationem foraminis, per quod Sol irradiavit. Scandulæ enim rimas oblongas agunt. Itaq; latitudo quidem rimarum sat angusta fuit, ut fieret plenaria radiorum intersectio, longitudo verò rimarum tam fuit magna, ut Solem admitteret, & loco maculæ superfunderet, essetq; semiumbra.*

Sic fieri solet circa globos, quibus turres ornantur. Quando enim umbra eorum tam longè defluit in terram, ut ex loco incidentiæ Sol major spectetur angulo, quàm globus, tunc videre est globorum umbras dilutas esse, avertunt enim interiores disci Solis radios, at locus umbræ interim marginalibus disci Solis radijs debiliter illustratur.

Tale

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Tale quid etiam hac vice contigit occaſione longitudinis rimarum, ut explicavi. Itaq; in ſchemate parvo, ubi rotundum & parvum fuit foramen umbra fuit nigrior.

Deinde non eſt exiſtimandum corpus Mercurij tàm fuiſſe parvum reſpectu Solis, quàm fuit macula reſpectu ſchematis. Nam in opticis eſt demonſtratum, addendam eſſe ſemidiametrum foraminis ad ſemidiametrum umbræ, auferendam à ſemidiametro ſchematis lucidi, ut proportio conſtituatur juſta. Et quia nigredo maculæ oſtendit plenariam vmbram, igitur plenaria ibi facta fuit interſectio: corpus igitur Mercurij certò majus fuit in comparatione ad diſcum Solis apparentem, quàm foramen in comparatione ad Schema.

Cur autem ex altera parte macula fuerit dilutior, quàm ex reliqua, neſcio, niſi foramen in cauſa fuerit, quod tamen puto benè circulare fuiſſe.

Deniq; apparet ex hac obſervatione, lumen Mercurij, ſi quod habet proprium, in comparatione ad lumen Solis, umbræ rationem habere.

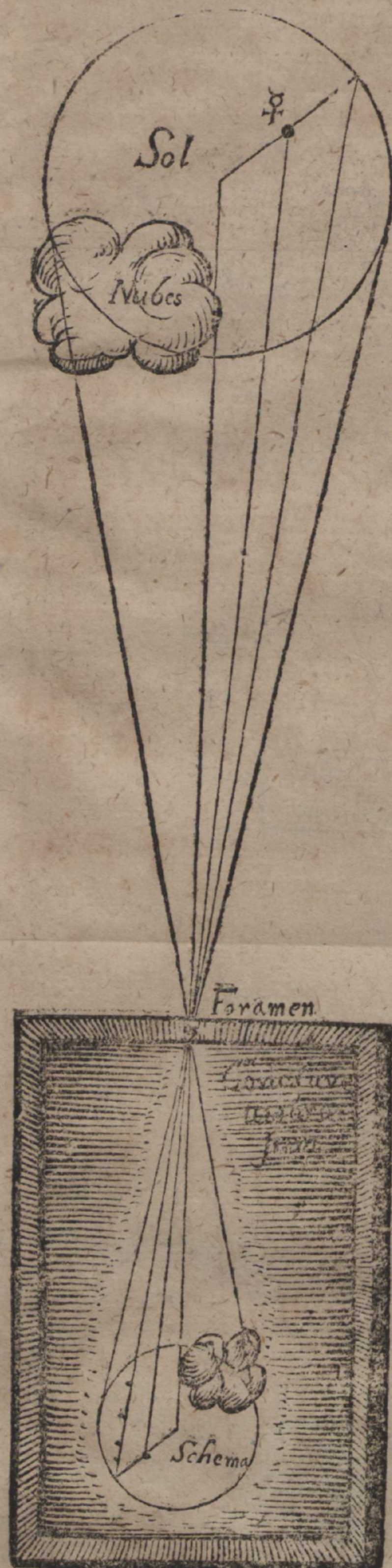
EPILOGVS.

QVid nunc tibi eſt animi, lector amice, nunquid gratularis mihi de ſucceſſu in re meâ. An & ſuccenſebis irridebisve, ſi ut

quon-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Demonſtratio ocularis,
Subijciatur literæ D.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

BIBLIOTHECA
REGIA
HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

quondam Pythagoras, inventa ratione laterum Rectanguli, Musis bovem immolavit, sic ego, potitus egregio spectaculo & demonstratione motuum Mercurij, quam tanto tempore antè jactaveram, verâ deprehensâ, librum facio, Principiq; meo offero: Aut si, ut quondam Ovidius super lascivâ, sic ego super ingèniosâ victoriâ, de opponente meo parta, exclamem:

Ite triumphales circum mea tempora lauri:

Aut si, ut quondam Archimedes, deprehenso furto Aurifabri, labro exsiliens, in quod lavandi causa descenderat, exclamavit: εὕρηκα, Sic ego hoc furunculo Deo, furum patrono credito, lucem ut plurimum fugiente, seq; sub radios Solis recipiente, tandem in Sole ipso, ad quod insigne incautior diverterat, deprehenso: omissis, quæ ago, negocijs & studijs alijs importunè exclamem τετήρηκα?

An æquiore me audes animo, Narrationem meam, ut Comœdi suos Actus, cantu finientem, & Spiritu poëtico lætitiam animi contestantem:

Etsi, ut vulgata est de Musicis bonis opinio, melancholico temperamento præditos esse, sic ego pro lætitia mœrorem tibi meum potius Epigrammate prodam. Nam quid tibi ego dicam? Cum 28. Maij spectaculum hoc essem nactus, sequenti 30. Maij, Helena Maria filia Illustris viri D. Joannis

 Matthæi

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Matthæi VVackkerij à VVackenfels Equitis aurati Rudolpho II. Romanorum Imperatori à Consilijs aulicis, virguncula, quæ nondum decimum annum egressa, latinæ linguæ artiumq́ liberalium cognitione & exercitio rarissimis ætatis nostræ exemplis comparanda, matronali prudentia, penè supra sexum etiam omnibus miraculo fuit, eximium Germaniæ decus futura, variolis extinguitur: cujus puellæ virtutem animiq́ dotes, cum acerbißimè dolerem extinctas, cum patris Patroni mei optimi, matrisq́ beneficentißimæ, tum etiam mei amoris causâ; illas, ut potui, immortalitati consecravi, lætitiæq́ illius & mœroris hujus contrarios affectus eadem mentis agitatione permiscens, cum neq́ spectaculum meum digniori allegoria, neq́ fatum crudelißimum domus amicißimæ honestiori emblemate exornare possem, hæc inter cætera sum meditatus epigrammata.

IN PERSONA HELENES DEFUNCTAE.

Crediderat toto perijsse ex æthere Sidus
Majugenæ; in radios sequia cōdiderat.
Sol negat obnitens: Solem quis vera negare
Arguerit: Solis cuncta vident oculi.

Cuncta

Cŭcta aperit lampas, clypeo en tibi ſidus in ipſo
Luminis, ignarus quod modò perdideras.
Sol Deus eſt; Hermes Ego; lumen, gloria vitæ
Cœlitis, humanis me eripiens oculis.
Si Deus eſt Iuſtus: poſt mortem erit altera vita:
Iuſtitiæ ſoli ſubdita, non pereo.

SPECTACULUM ASTRONOMIS PULCHERrimum, paulò pòſt occubiturum, nubes ante tempus etiam eripuerunt.

Vidimus, haud ulli viſum niſi Nomine caſſo,
Scriptori vitæ Carole Magne tuæ.
Atque Arabi, cui Röe ſato cognomen; at illud
Alterutri viſum vix duo crediderant.
Vidimus atque oculos cupidi ſatiare videndo,
Turbati ſenſim Sole cadente ſumus.
Ante ſed occaſum clypeo interiore receptus,
Firmaſſet crebro teſte planeta fidem.
Invidit nubes, tenebras obduxit, & Aſtra
Ante propinquantem condidit occubitum.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Non magis indoluit cerva pereunte Petrarcha,
Quam niger atque albus corripuere canes;
Nave mari fractâ, versâque à fulmine lauru;
Fonte ſacro in cœcos deficiente ſinus;
Phœnice è terris vacuas abeunte per auras;
Marcente ex morſu, Virgineo ore, pedis.
Accipe nunc omen, præſtans ô virginis inſtar;
Et medicam porrò quærere deſine opem.

Cyllenes proles ipſa es, ſub Apollinis orbe,
Vndiq; Phœbæum circumamicta decus.
Sat fuerat, lethi communi fœdere natam;
Invidet hoc etiam mors properata tibi:
Occidis ante horam. Nõ tanta eſt cauſa dolendi
Fons, Navis, Phœnix, umbra, puella, fera.

Age verò, experiar an propoſita jucunditate contemplationis hujus, deſerta hæc ſtudia poßim adjuvare; invitato & perſvaſo liberali aliquo adoleſcente, in ſocietatem laborum per fictionem ſequẽtem, quam mihi ſpectaculum noſtrum dictavit.

Quid ſi enim plenus Apolline futurum aliquid aut factum abſens vidi, & carmine ſum proſecutus; quod equidem opto.

Necte-

Nectebat laurum non notæ Academia terræ
Postridie doctis impositura comis.
Classis honorandæ venit pars una, vocatum,
Vtopius, cœtus me quoque ad Aonios.
Siste pedē juvenis, solitis penetralibus absum
Insignis mentem luminaque actus habet;
Quâ tenebræ spaciumq; loci, sub simplice tecto,
Et subtile aperit tegula fissa jubar. (ceptum
Majugenam amplexus, penitusque umbone re-
Auricomus medio fovit Apollo sinu,
Spectādumq; dedit, cinctum flāmante coronâ,
At spectatoris gaudia pectus habent.
O præstans animi juvenis, cui laurea præses
Serta secuturâ spondet Apollo die;
Hæc hodie tibi signa dedit: quis dicere vana
Audeat? Huc gressus flexerat ille tuos
Tempore venisti: Cernis quæ præmia aperti
Siderij cursus carpat Atlandiades?
Ergo age pollentem ingenio, lætumque iuvētâ
Huc animū, hanc promptâ mente capesse viā.
Accipe magnum omen, nullus te luserit [a] error
Sideris, [b] insidias nulla [c] latebra tuas,
Ipse Pater Titan abstrusa in luce locabit.
Ipse suâ tenebras lampade discutiet.
Ipse idem eximium parenti spondet honorem,
Illius egreditur laurea luxque comis,

a Errantiū seu planetarum intricatus cursus, præcipuè Mercurij.
b Observationes, τηρήσεις speculationes.
c Occultatio sub Solis radios Mercurio ferè perpetua.

 Ille

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Ille tuas laurus radijs mutabit & auro
Clara tuo occubitu fama superstes erit.
Incipe, qua fessus sub iniqua mole fathisco:
Sub partem curæ cede; Magister ero.

FINIS.

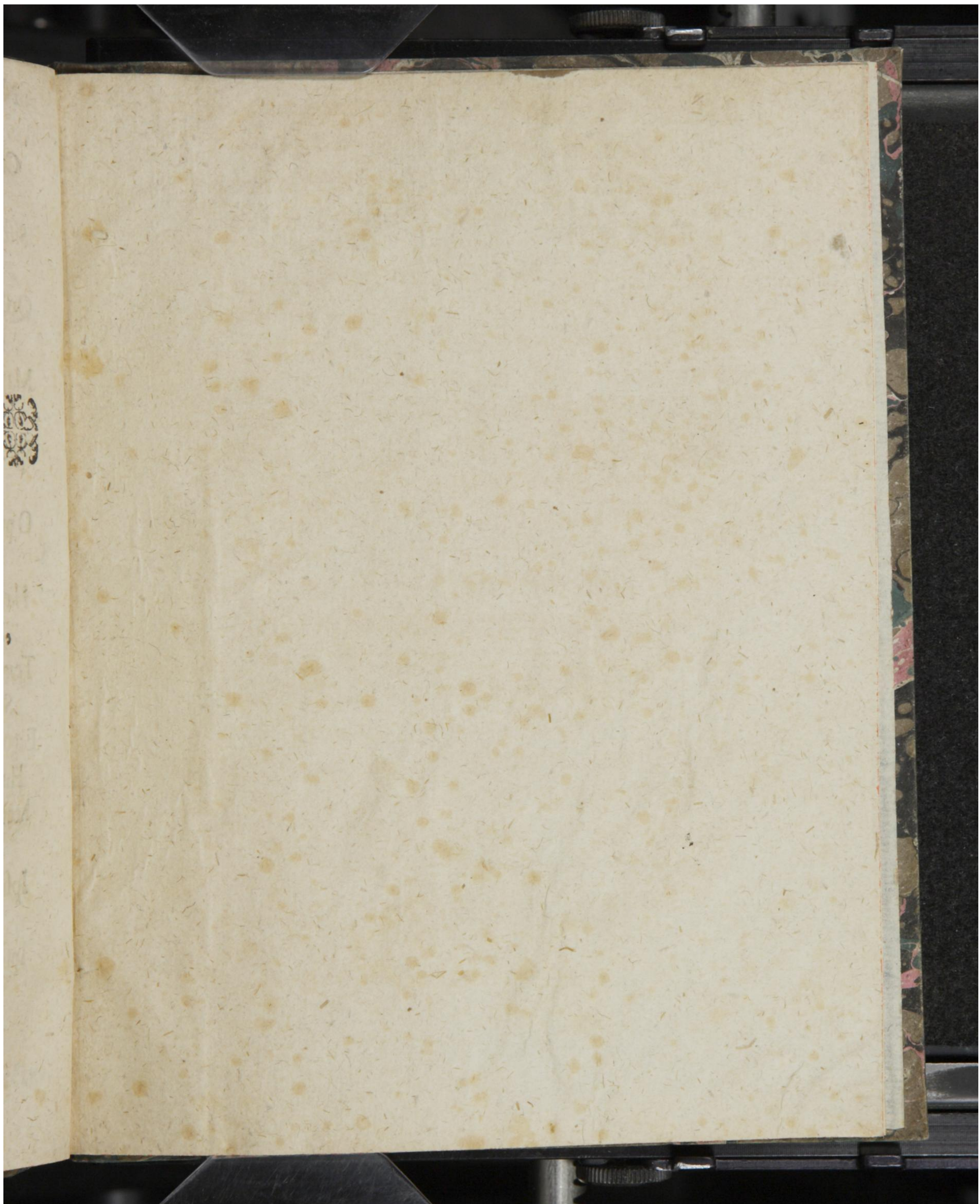
LIPSIÆ

Typis TOBIAE BEYERI.

Valentin, Am Ende excudebat,

ANNO M. DC. IX.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
4° Astr. 11500